

ЖИВОРАД НЕДЕЉКОВИЋ

ИЗ НЕДОКУЧИВОГ У СВЕТОСТ

ЗНАМ ДА САМ ТУ

Како желим да си њу
Роџер Ватерс

Врана што слеће на друм
И кљуца смрзнуто месо пса,
Пас, чувар деце док просе
Испред поште, бескућник
У станичној чекаоници,
Да ли су они слободни.

Вратили смо се с посла;
Ти подгреваш супу,
Крај тебе сам, отварам вино.
Син нас, свикао, пита како је
Било међу књигама, у поезији.
Збуњен, препричава реплике
Из скупштинског водвиља.
Смешимо се бирајући поклоне
За Материце и Оце, за Божић.
Ћутимо о дану.

Нисам сигуран да знам шта је
Пакао. Добро знам шта је милост:
Научићемо вечерас све о животу
Плочастих црва, све о низијама
Средоземља, о блаженству у сенци

Маслина и историје што је одавно
Утрнула жар под лонцем за топлење.
Проучићемо разнокраке троуглове,
Рубити магнетним бисерима будућег
Нашу једнакостраничну фигуру.
Рањени зрнцима страног нам доба,
Верујемо сјају у шкољци, штедри.

Касније ћу, зажарено тело у чекаоници,
Бележити стихове зачете у простору
У коме можда нисам био,
Уз тихе драгуље Wish you were here,
Comfortably Numb и сличне слапове
Омиљене групе. Сијаћу у мразној ноћи,
Дијамант на светлој страни живота
Над којом оштар кљун шестари, жељан
Да моја фигура изрони из пепела.

УЉЕ НА ВОДИ

Дарку Рундеку

У доба кад је тело било послушно,
А мисао није, радовао сам се жамору
Девојака што су у рукама носиле
Гроздове сунаца и биле најскупље
Речи таме, њене зенице. Знао сам

Тада да у отпеваним стиховима
Мој је град вечерас добио луку
И *Уље је на води* има више поезије
Него у књигама напуњеним црном
Ватром, сећањем на пепео и ништа.
И на другим сам носачима звука
Пресретао мале метеорите поезије,
Знајући да је у пепелу и моја звезда.

Горело је уље, у пристаништима су
Буктала срца, слаба да дигну котве.
Ино је светло тињало у мом кратеру
Без дна; сав од грумења доспелог
Из знања да живот нема цену, пун
Обичних речи, низао сам их, заправо
Саме се нижу: тек нит сам око сидра.

Ако и нисам био носач значења,
Желео сам да звук речи дигне котву
Са дна и врати ехо у мој жамор,
У жамор света, да буде срце таме.
Лука у којој ће уље бити на води,
А ван корица авет што баца пламен.
Изван овог рама од сунчеве пуцади.

УЗЛЕТ

У брдима има вукова више него икад,
У градовима чопори паса обигравају
Око бачених костију и престрављују
Касне пролазнике. Раст броја чопора
Сигурно је доказ о нечему, а не знам
О чему; уму нису доступни разлози
Ни за бројне друге порасте, ни онај
За сплашњавање некада вучје воље.

Мисао се увек мучно врати губитку
Пријатеља, издајама историје, хаосу
И ужасима свакодневице, учењима о њој.
Одсутству радости у газдовању имањем
Овим, нараслом од песме и њених житија.

Иако зна да је боље у њему, него у чопору,
Врати се мисао из хладног самотништва
Где следи узлете духа и сажима разлоге.

Као оне ноћи кад ме је чопор допратио
Од станице до стана, измучен ужасима,
Љуто режећи; без насртаја на моје месо.

Бранили су пси искрслу језу и молитве
Да глуво време у дугом километру хода
Буде трен, што је и било, оставши да сија
Допраћено из недокучивог у светост.

ЗАЛАЗАК

За постављеним столом у топлини
Ресторана разговор о страстима.
Свако од нас је давно добио своју
Зделу да с њом иде кроз живот.
Неко из ње готово ни окусио није
Хотећи да искаже монашку ревност
И с њом прође кроз припрему за час
Кад ће невидљиве теразије ревносно
Мерити, други је с лакоћом празнио
И пунио своје видљиве торбе и душу.

Причамо о моћима и о немоћи да
У овој држави на тас ставимо дела.
Упркос реченом, знамо да би свако
Узео оно најбоље за себе, не знамо
Да ли ко помишља на грубе столове
У белим брдима отежалим од трагова.

Дошавши отуд, једно копље светла
Пролази кроз скупу румен у чаши
И расипа пред нас прегршти рубина
Да чежњиво плешу. Одижемо ипак
Главе и памтимо, прободени, сев стида,
Пре него мрак падне преко речи.

ГЛАГОЛИ МРАКА

У мраку што бучно осваја одсјаје,
Свако је озарење малена свећа.
Колико их је само горело у мени;
Када бих сакупио восак и хитнуо
Куглу, са небеса би певушио још
Један месец; прхнуо бих ка њему
Да утврдимо распоред мена, осеке
И плиме, створимо хрид да је вода
Резбари и речита зрнца износи
На опустелу ову плажу.

Не клонећи се бучних најезда, свете,
Тебе опевавам. И реч је ова у коштацу
Са глаголима мрака што подмукло
Надиру и сеју своју прошлост.

Нећу престајати, ни месец не одустаје,
Већ слави тело од ког је настао, тебе
Пева, измучени, гостопримљиви свете.

Славим и ја сваку своју искру и горке
Речи које си ми дао; преливене описом
Озарења, са ове на твоју обалу носе злато.

У ДРУГОЈ МИСЛИ

Кад сам плашио се ноћи
И њених изречених авети,
Кад био сам јахач у сванућу
И јездио пољима ка знању,
Кад остављао сам књиге,
Тражећи своју поезију,
Само сам желео слободу.

Кад био сам сред музике,
Дотичући своје жице, међу
Срцима што сањају исти сан
И одлазе у ноћ да буду свици,
Ишао сам за њима кроз цвеће
Да мирисан будем убран:
Само сам желео слободу.

Кад био сам под светлима,
У мислима које ислеђују,
Нисам могао у љуштуру,
Јер је нема, него сам нестајао
И журио ка искрелом знању
Да никад ништа нисам знао,
Само сам желео слободу.

Мислио сам да је моја
И да ће заувек бити, као кад
Летим у прах иза облака;
Не сазнав да без облика, без
Тела што ме крије, бићу мисао
У мисли, и нећу ни знати да
Само сам желео слободу.

ВИДИШ ЛИ

У зраку што јача у румени
На истоку и тражи пукотину,
У води прошлој између стења
Спокојној испод мојих мостова,
На мирној површи спокоја што
Реси дане уливене у прошлост,
Видиш ли своје лице.

Тражиш ли пукотину у блаженом
Осмеху илузионисте који племена
Истребљује, желиш ли његов мрак
Да укинеш и улијеш воду у кратер,
Са бродом на коме оркестар свира
А убоги држе огледала и машу теби:
Видиш ли своје лице.

Спокојан, пушташ газелу да се
Отргне из чељусти, јер знаш да ће
Домороци нахранити леопарда
И плесати уз ватру, славећи сваку
Пукотину коју отвориш на своду.
У барици, у сенци ђинђува и душе,
Видиш ли своје лице.

Видиш ли, или је други био наум;
Да те не види, вода не би кружила.
Страх не би постојао да није звера,
А звер види страх и твоје насмешено
Лице у пени; на чистину изводи тело
Да прочитам кад у крви покренеш усне:
Видиш ли своје срце.